

NFI har sendt ut et høringsnotat med tittelen: «Oppfølging av NFIs utredning av utviklingsordningene og forslag til endringer i forskrift av 31. oktober 2016 nr. 1264 om tilskudd til audiovisuell produksjon – Kap. 2 Tilskudd til enkeltpersoner»

Dramatikerforbundet takker for muligheten til å levere høringssvar.

Når det handler om tilskuddene som er myntet på enkeltpersoner, er det snakk om ide- og manusutvikling, samt idedypning. Dette går direkte inn i Dramatikerforbundets medlemmer.

NFI foreslår å begrense muligheten til å søke tilskudd til ide- og manusutvikling for enkeltpersoner med bachelorutdanning som manusforfattere. De vil imidlertid fortsatt holde muligheten åpen for personer med regiutdanning. Det er et krav at man har laget eksamensfilm, men ikke at man har fått undervisning i manuskript-skriving av den typen man søker støtte til. En bachelor i manus inneholder undervisning og praktiske øvelser innen lengre formater, og enten man bidrar til en eksamens(kort)film eller ikke, er eksamensoppgaven et verk av lengre karakter, enten spillefilmmanus eller manus og synopsis til en tv-serie. En bachelor i regi inneholder ingen av disse komponentene. NFI skal stimulere til innhold av høyt audiovisuelt innhold med høy kvalitet. NFI på sine egne nettsider publisert de åtte kvalitetskriteriene de opererer med. Det første er Profesjonalitet. Her står det: «For å være i stand til å forvalte et prosjekts iboende verdi og potensiale på en konstruktiv måte, kreves et solid fundament av faglig innsikt og håndverksmessig skikkethet.» og «Denne prosessen krever at de som forvalter prosjektet har den nødvendige kompetanse for å løse oppgavene sine.» Her er det grunn til å påpeke at de endringene NFI foreslår bryter med denne definisjonen av kvalitet. Det er altså ikke sammenheng mellom hva NFI selv definerer som kvalitet, og de kravene de vil stille til søkere i ordningen for tilskudd til ide- og manusutvikling, selv om påskudd for disse endringene er nettopp kvalitet.

En konsekvens av NFIs forslag til endringer vil være at av de rundt 30 personene som hvert år uteksamineres fra bachelorutdanningene i manus vil kun de i gjennomsnitt 3 som utdannes fra Den norske filmskolen på Lillehammer kvalifisere. Dette er i strid med NFIs. Selv om erfaring fortsatt skal telle, mener vi på prinsipielt grunnlag at dette er å snevre inn mangfoldsgrunnlaget, og helt gal retning å gå. Videre er dette i strid med NFIs oppdrag, som blant annet er å nettopp å «legge til rette for likestilling

Norske Dramatikeres Forbund / Writers' Guild of Norway

Kronprinsens gate 17, 0251 Oslo, Telefon 22 47 89 50

post@dramatiker.no

<http://www.dramatiker.no>

og mangfold», og motarbeider også det ansvaret NFI er gitt av Stortinget «[...] for å legge til rette for et bredt og variert filmtilbud av høy kvalitet og gjennomslagskraft [...]». Vi mener det er selvsagt at et årlig tilfang på 3 manusstudenter ikke vil være nok til å medvirke til bredde og variasjon på nasjonalt nivå. I høringsnotatet henvises det også til tilskuddenes formål som innebærer å «sikre et bredt og mangfoldig repertoargrunnlag for alle målgrupper», og vi mener NFIs endringsforslag igjen motvirker NFIs oppdrag og ordningens formål. Som tidligere nevnt anser vi ikke registudenter for å innfri NFIs eget krav til profesjonalitet i hht kvalitetskriteriene, og disse vil derfor ikke kunne utfylle bildet. Selv om erfaring vil telle og på den måten gi søkere de kvalifikasjonene NFI foreslår, er det altså ikke formulert noen krav om at denne erfaringen skal innebære å ha erfaring som manusforfatter.

Merk: En regissør som har skrevet manuset hen regisserer i en produksjon, er per definisjon manusforfatter på denne produksjonen, akkurat som hen også ville vært klipper eller fotograf, dersom vedkommende egenhendig klippet eller filmet verket.

Manus som utvikles av enkeltpersoner må kunne beskrives som en viktig del av Norsk Films råvarer. Ide- og manusutvikling er derfor råvareproduksjon. NFI oppgir å gjøre arbeidsbyrden mindre for søknadsbehandlere som det viktigste argumentet for endringsforslagene i høringsnotatet, og i tillegg antydes det at en høy avslagsprosent er negativt i seg selv. Til dette må det nesten bemerkes at det vil være urimelig å påstå at gullprodukter får høyere kvalitet dersom man skjærer ned på tilgangen på gull. Det er imidlertid ingen tvil om at NFI har begrensninger i de ressursene som står til rådighet, men vi mener det vil være mer effektiv ressursbruk å stimulere til økt kvalitet for de som søker ide- og manusstøtte. Dette er det første stadiet i en film (eller tv-serie) sitt liv, og det stadiet som er desidert minst kostnadskrevende. Ved å bruke ressurser på å heve kvaliteten på søkerne vil produsenter og NFI få flere gode prosjekter å velge i, og i den andre enden vil man formodentlig ha et enda høyere gjennomsnittsnivå på ferdige verk. Dette kan gjøres gjennom mer veiledning, både i søknadsprosessen og for de som mottar støtte. Produsenter har anledning til å søke flere (ubegrenset?) ganger på samme prosjekt, så lenge det utvikles. Dette gjør at prosjektene blir bedre. Et tilsvarende system for støtte til enkeltpersoner vil kreve mindre ressurser (fordi det er så få involverte – ofte bare én), og det vil gjøre at prosjektene plukkes opp for videre utvikling og produksjon, på grunnlag av innhold og relevans, og ikke bare fordi et prosjekt er et av få som «holder mål».

Blant enkeltpersoner får 85,6 % avslag, mens for produksjonsselskaper er det mer vanlig å få utviklingsstøtte enn å ikke få det. Om vi vil det beste for norsk film, bør utviklingen gå i retning av flere tilskudd til enkeltpersoner, og flere søknader fra produksjonsselskaper.

NFI oppgir at i ordningene rettet mot produksjonsforetak fikk 43,6 % av søknadene om utviklingstilskudd avslag i 2024, altså fikk 56,4 % innvilget tilskudd. Dette tilsier at produsenter ikke har så mange manus av høy kvalitet å velge i. At det er mer vanlig å få støtte enn å ikke få det, er et svakhetstegn, og det grunn til å stille spørsmål ved om det ikke burde være enda flere som fikk ide- og manusstøtte enn de 80 som fikk i 2024.

NFI har utenom 2024, ikke gjort undersøkt hvem som har fått ide- og manusstøtte de siste årene, og de har heller ikke undersøkt hva som skjer med prosjektene videre. Det er imidlertid annonsert en større kartlegging på dette, og vi ser frem til å få et enda bedre grunnlag. I tillegg ønsker vi oss bedre innsikt i de som ikke når helt opp, og om videre skjebne på de som får støtte tilsier at man noen ganger gir støtte på feil grunnlag. Det er for eksempel ingen dokumentasjon på at alle de som får avslag er «dårlige». Tvert i mot tyder mer anekdotiske erfaringer på at det ikke er så stor forskjell på de som får og de som ikke får: På direkte spørsmål har konsulenter tidligere sagt at det er flere som ikke fikk som like gjerne kunne ha fått, og at konsulenten nærmest må konstruere en begrunnelse for avslagene. Som sagt, dette er ikke vitenskapelig fundert, men det at konsulentene uttaler dette på tomannshånd gjør at det ikke lar seg gjøre å kategorisere søknadene i «gode» og «dårlige» kun gjennom hvem som får støtte og hvem som ikke får det.

NFI gjengir noen utfordringer som ble identifisert i utredningen, og under **1. NFIs rolle fremstår som utydelig** nevnes det at det over en femårsperiode ble gitt 446 tilskudd til tidlig fase, mens det ble tildelt 969 tilskudd til prosjektutvikling (med produsent), altså dobbelt så mange produsenter får utvikling som enkeltpersoner. Det er ikke nevnt hvor mange som fikk produksjonstilskudd i perioden, men det må være lov å anta at det var langt færre enn de som mottok tilskudd, selv når produsentene selv søker. Dette harmonerer dårlig med utsagnet fra produsentene som gjengis noen avsnitt over, der det hevdes at bransjen selv (les: produsentene) bedre kan vurdere et prosjekts levedyktighet og behov for å sikre realisering, finansiering og at prosjektet når sitt publikum. Her er faktum (bevist av forholdet mellom produsentsøknader og ferdige produksjoner) at produsentene mener at

langt flere prosjekter har livets rett enn de som blir produsert, og konklusjonen er at heller ikke produsenter på forhånd vet hva som bør utvikles. Samtidig ligger det i sakens natur at et prosjekt ikke kan realiseres uten produsent, og systemet bak denne portvokterrollen gjør at produsentenes vurdering står sterkere enn den saklig sett fortjener. NFI mener at man bør ha løp hvor fasene henger bedre sammen, og at det burde være flere tilskudd til tidlig fase enn til prosjektutvikling. Det er vanskelig å tolke dette på noen annen måte enn at NFI selv her argumenterer for større midler til tidlig fase, altså flere tilskudd til enkeltpersoner. Dette kan Dramatikerforbundet si seg enig i.

2. Prosessene for tilskudd er kompliserte og for lite effektive er neste punkt. NFI setter som premiss at det er «mange tilskuddsordninger i utviklingsfasen» og at det derfor «kan oppfattes som komplisert å orientere seg og finne frem til riktig ordning for en søkers prosjekt.» Dette virker som en påstand uten grunnlag. Utviklingsordningene har navn som, i de fleste tilfeller, tvert imot gjør det meget enkelt å orientere seg om hvilken ordning man bør søke. Om noe er utydelig må det være hva som forespørres i selve søknaden til de enkelte ordningene. For ideutvikling er den tillatte lengden på søknadsteksten såpass kort at det kan fremstå som en noe meningsløs øvelse å drastisk destillere en lengre, gjennomarbeidet tekst ned til godkjent lengde. Om NFI ønsker å forenkle prosessen for søkere vil Dramatikerforbundet gjenta hva vi har hevdet flere ganger tidligere, at ordningene må bli mer fleksible, både med hensyn til hvor langt prosjektet er kommet på søknadstidspunktet, og med hensyn til hvor stort arbeid man skal gjøre, altså hvor stort støttebeløpet er. I den grad prosessene er kompliserte mener vi at dette ellers er til å leve med. At prosessene er for lite effektive kan forstås som at prosessene ikke er effektive nok, og hvis det er tilfelle må vi spørre tilbake – effektive for hvem? Man må anta at hva slags effektivitet som etterlyses, avhenger av hvem man spør. Om det handler om at man får for lite ut av de beløpene som gis, vil vi benytte anledningen til å minne om vårt forslag om å kreve *manusfaglig* kompetanse for de som tildeles midler til å skrive manus. Kun en som har skrevet et spillefilmmanus tidligere vil være i stand til å forutsi i noen grad hva slags utfordringer man forventer, og hvordan de kan løses. Den som bare har jobbet med et ferdig manus (som f.eks. regissør) har ikke et fullgodt grunnlag for å gjøre den samme vurderingen. Om spørsmålet om effektivitet derimot handler om hvordan NFI skal fordele sine midler er også dette en utfordring som ikke nødvendigvis verken kan eller skal løses en gang for alle, men en tettere tilknytning til bransjen hadde antakelig vært positivt i så

henseende. I dag er dialogen mellom NFI og bransjen sporadisk og formell, og det skjer ofte at NFI gjør sine omdisponeringer uten å gå i dialog med bransjen om løsningene. En slik dialog kan svekke NFI sin suverene stilling som kulturdepartementets forlengede arm, men det vil bedre forankre beslutningene. Departementet har dessuten sine budsjettforslag på høring hver høst, som gir rom for endringer og tilpasninger før de trer i kraft. En lignende ordning kan vurderes når NFI skal omfordele sine budsjetter.

NFI oppsummerer i punkt 2.4 hva de vil oppnå med utviklingstilskuddene. Her er det tre punkter vi kan slutte opp om, og ett vi stiller spørsmålstegn ved. Det er helt klart ønskelig:

- Å styrke mulighetene for produksjonsrealisering
- Med fleksible søknadsprosesser og å møte brukerne på deres egne behov
- Med enklere og mer effektiv forvaltning

De fjerde punktet (egentlig det første), altså at «De beste idéene kvalifiserer til tilskudd og utvikler seg til kvalitativt sterke prosjekter» er også noe som burde være selvsagt i våre øyne, men at dette er med som en målsetning indikerer at så ikke er tilfelle i dag. Vi etterlyser grunnlaget for dette i høringsnotatet. Som det står tidligere på samme side har ikke NFI med egne ord «per dags dato ikke god nok oversikt over prosjekter i idé og manus som går videre til prosjektutvikling eller produksjon, eller prosjekter med prosjektutvikling som går videre til produksjon». Vi imøteser en slik oversikt med forventning om å da få tydeligere og mer ambisiøse endringsforslag fra NFI, og at vi til gjengjeld kan gi enda tydeligere tilbakemeldinger, positive som kritiske.

Til forslag om mer fleksible utviklingstilskudd ned til 100.000,- er Dramatikerforbundet positive.

At NFI mener det er viktig å legge til rette for at produsent kobles på på et hensiktsmessig tidspunkt, er vi også enige i. Siste del av setningen, «...prosjektene har større sjanse for å bli realisert dersom en produsent etter hvert blir involvert i prosessen.» virker som et sjelden grovt understatement. Vi har vel til gode å se en film bli realisert uten noen form for produsent, og det burde heller stå: «...et prosjekt kan bare bli realisert dersom en produsent etter hvert blir involvert i prosessen.»

NFIs ambisjon om å tilby et løp hvor det er mulig å gå fra at enkeltpersoner utvikler ide- og manus til prosjektutvikling med selskap og videre til produksjon, men uten garanti, anser Dramatikerforbundet som en svært fornuftig ambisjon.

Kravet om at enkeltpersoner skal være organisert som ENK rimer ikke med årets statsbudsjett, der det i budsjettforslaget fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet står å lese at man står fritt til å organisere seg som AS for å få bedre sosiale rettigheter. Dette er ikke under NFIs kontroll, men det må nevnes.

Vi er for å stramme inn på kriteriene til hvem som kan søke ide- og manusstøtte. Dramatikerforbundet mener at man må ha skrevet et langt manus tidligere (spillefilm eller tv-serie), dersom man skal kvalifisere til disse støtteordningene. Vi henviser forøvrig til Dramatikerforbundets opptakskriterier som inspirasjon.

Vi er glade for at NFI vil tilby oppfølging av alle prosjekter med tilskudd i utviklingsfasen. Dette vil komme både støttemottakere og prosjekter til gode.

I punkt 2.5.3 står det at det ikke vil være egne utviklingsordninger forbeholdt manusforfattere og regissører, og at «utvikling» i denne sammenheng betyr både ideutvikling- og fordypning, manusutvikling, prosjektutvikling, samt dagens tilskudd til publikumsinnsikt for prosjekter i utvikling. Dette indikerer at det åpnes for produsenter å søke alle ordninger, noe vi har fått forsikringer om at det ikke gjør, i møte med Terez Hollo-Klausen. Vi legger til grunn at vi har forstått Hollo-Klausen riktig, og har i så fall ingen innsigelse her.

Løpende søknadsbehandling er et stort pluss! Vi ser frem til dette skal settes i gang.

Vi er kritiske til at bakgrunn fra teater ikke skal telle. Jon Fosse er medlem hos oss, og vi synes han burde kvalifisere i det minste til ideutvikling.

Avslutningsvis vil vi på det sterkeste anbefale at en evaluering av tilskuddsordningene må inkludere de prosjektene som har fått avslag for å få et fullgodt bilde.

Mvh,

Øyvind Rune Stålen,
Nestleder
Dramatikerforbundet
